

DANSKERNES RYGEVANER 2011

SUNDHEDSSTYRELSEN

Metodenotat

DECEMBER 2011

 Sundhedsstyrelsen

**Danmarks
Lungeforening**
Sundere lunger – livet igennem

Kræftens Bekæmpelse

HJERTEFORENINGEN

EPINION KØBENHAVN

EPINION AARHUS

EPINION SAIGON

RYESGADE 3F
DK-2200 KØBENHAVN N
TLF. +45 87 30 95 00

SØNDERGADE 1A
DK-8000 AARHUS C
TLF. +45 87 30 95 00

11TH FLR. DINH LE BUILDING - 1 DINH LE STR.,
DIST. 4, HOCHIMINH CITY, VIETNAM
TLF. +84 90 411 3289

Dette notat beskriver kort metoden bag undersøgelsen af danskernes rygevaner 2011. Notatet indeholder en beskrivelse af det anvendte spørgeskema, hvorefter dataindsamlingen og det indsamlede datamateriale gennemgås. Notatet afsluttes med en gennemgang af afrapporteringen af undersøgelsen.

SPØRGESKEMAET

Spørgeskemaet er udarbejdet af Sundhedsstyrelsen og leveret til Epinion. Epinion har derefter sat det op i surveysystemet og i samarbejde med Sundhedsstyrelsen testet det for at sikre, at det var som Sundhedsstyrelsen ønskede.

DATAINDSAMLINGEN

Dataindsamlingen til undersøgelsen af danskernes rygevaner 2011 er gennemført i perioden 1. december til 18. december 2011. Dermed er dataindsamlingen foregået i samme periode som i de tidligere år. Data er indsamlet via Epinions Danmarkspanel via survey systemet SurveyGizmo. Der er i denne undersøgelse indsamlet 5056 interview med danskere på 15 år og derover.

Rygraden i dataindsamlingen: Epinions Danmarkspanel

Data er indsamlet via webbaserede spørgeskemaer.

Udgangspunktet for besvarelserne er Epinions Danmarkspanel som hører til blandt Danmarks største webpaneler. Der er pt. 127.000 medlemmer af panelet, og den løbende udskiftning gør, at stort set alle panelister er "aktive", ligesom udskiftningen gør, at der ikke optræder "professionelle panelister", som er et af de typiske problemer ved internetpaneler.

Dataindsamlingen er sket ved hjælp af Epinions panelstyringsværktøj, hvor den samlede målgruppe fordelt på køn, alder, uddannelsesniveau og region inddeles i en række celler, hvorefter det automatisk defineres hvor mange respondenter der skal være i hver celle for at foretage en repræsentativ undersøgelse.

Samplingen tager desuden højde for gruppens svarprocent, således at der normalt samples tæt ved det antal paneldeltagere som er nødvendigt for at opnå det ønskede antal svar. Er der mod slutningen af dataindsamlingsperioden celler, hvor der mangler respondenter, samples der flere paneldeltagere med den ønskede profil.

Kombineret indsamling via web og smartphones

Epinions survey tool er SurveyGizmo, som er et af markedets mest brugervenlige og effektive spørgeskemaværktøjer.

SurveyGizmo gjorde det muligt for respondenterne i undersøgelsen at udfylde spørgeskemaet via smartphone, idet SurveyGizmo selv ved undersøgelsens start undersøger, om der anvendes en almindelig browser eller en smartphone, hvorefter layoutet af spørgeskemaet tilpasses til det anvendte værktøj.

Incentives

Der er blandt de respondenter der besvarer undersøgelsen trukket lod om 5 gavekort af 500 kr til www.gavekortet.dk.

DATAMATERIALET

Det samlede datasæt omfatter udelukkende afsluttede besvarelser. Afbrudte svar, ukomplette svar, screen-outs og lignende indgår ikke i det samlede antal besvarelser.

Repræsentativitet og vejning

I nedenstående tabel ses henholdsvis populationsfordelingen og fordelingen i datamaterialet på køn, alder, region og uddannelse.

	Population	Datamateriale	Forskel %	Forskel Absolut
Køn				
Mænd	49%	47,9%	-1%	-66
Kvinder	51%	52,1%	1%	66
Alder				
15-19 år	7,8%	6,2%	-1,6%	-81
20-29 år	14,2%	15,2%	1,0%	52
30-39 år	16,0%	16,7%	0,7%	34
40-49 år	17,8%	18,0%	0,2%	11
50-59 år	15,7%	15,6%	-0,1%	-5
60-69 år	15,0%	15,0%	0,1%	4
70 + år	13,5%	13,2%	-0,3%	-15
Region				
Region Hovedstaden	30,7%	27,6%	-3,2%	-159
Region Sjælland	14,7%	14,8%	0,1%	4
Region Syddanmark	21,6%	21,7%	0,1%	4
Region Midtjylland	22,5%	25,0%	2,5%	126
Region Nordjylland	10,5%	11,0%	0,5%	25
Uddannelse				
Grunduddannelse (grundskole, STX, HTX, HHX osv.)	39,9%	38,4%	-1,5%	-76
Erhvervsfaglig uddannelse	33,4%	33,4%	0,0%	2
Videregående uddannelser (KVU, MVU, LVU)	26,8%	28,2%	1,5%	74

Datamaterialet er vejet på region og uddannelse, dog med meget små vægte. Vægtene ligger således mellem 0,83 og 1,16.

Centrale rekodninger i datamaterialet¹

Der er foretaget følgende rekodninger i datamaterialet.

Rygere: Denne variabel definerer om man er ryger, eks ryger eller aldrig ryger. Variablen er konstrueret ud fra de tre spørgsmål der står i første kolonne i tabellen nedenfor. Hver respondent kan imidlertid kun optræde i én kategori. Er man i kategorien eks rygere eller aldrig rygere, kan man ikke samtidig være i kategorien rygere. Har man derfor svaret, at man fx ryger en eller ganske få gange om året (var10), men at man er stoppet med at ryge (var32) vil man være i kategorien eks rygere.

Rygere (ny variabel)			
Navn på oprindelig variabel	Oprindelige kategorier	Navn på rekodet variabel	Nye kategorier
Var9 (Ryger du?)	Ja, hver dag	Rygere	Rygere
	Ja, mindst en gang om ugen		
	Ja, men sjældnere end hver uge		
Var10 (Ryger du nogle gange ved fester eller ved særlige lejligheder (ferier, presede perioder eller lign.)?)	Ja, jeg ryger i nogle perioder		(OBS: Man er kun i denne kategori, hvis man ikke er i kategorien "Eks rygere" eller "Aldrig rygere". Hver respondent kan således kun være én kategori.)
	Ja, men kun en eller ganske få gange om måneden		
	Ja, men kun en eller ganske få gange om året		
Var32 (Har du røget tidligere?)	Ja, mindre end 3 mdr. siden		Eks rygere
	Ja, mindre end 6 mdr. siden		
	Ja, 6-12 mdr. siden		
	Ja, 1-5 år siden		
	Ja, mere end 5 år siden		
	Nej, har aldrig røget		Aldrig rygere

¹ Se yderligere rekodninger bagerst i notatet

Rygehistorik: Denne variabel baserer sig på ovenstående variabel "Rygere" samt var9 (Ryger du?). Da denne variabel er multipel, kan man godt optræde i både kategorien Alle rygere og Dagligrygere på samme tid. Hvis man således svarer, at man ryger hver dag (var9) vil man også være i kategorien Alle rygere. Også i denne variabel gør det sig dog gældende, at hvis man er i kategorien eks rygere eller aldrig rygere, kan man ikke være i andre kategorier.

Rygehistorik (ny variabel) (OBS: Multipelt spørgsmål!)			
Navn på oprindelig variabel	Oprindelige kategorier	Navn på rekodet variabel	Nye kategorier
Rygere	Rygere	Rygehistorik	Alle rygere
Var9 (Ryger du?)	Ja, hver dag		Dagligrygere
Rygere	Eks rygere		Eks rygere
Rygere	Aldrig rygere		Aldrig rygere

Sikringen af korrekt rubricering af respondentens uddannelse

Fordi uddannelsesbaggrund har sammenhæng med rygevaner, er det meget vigtigt for undersøgelsens resultater at undersøgelsen er repræsentativ på uddannelsesbaggrund. Derfor har vi gennem dataindsamlingen haft ekstra fokus på netop uddannelse. At være sikker på, at respondenterne er klassificeret rigtigt er en afgørende del af det metodiske fundament for undersøgelsen.

Det viste sig under dataindsamlingen, at en del af respondenterne svarede anderledes på uddannelsesspørgsmålene i undersøgelsen end i det uddannelsesspørgsmål Epinion normalt anvender. Uddannelsesspørgsmålene i undersøgelsen består af først et spørgsmål om grunduddannelse og derefter videregående uddannelse, mens det uddannelsesspørgsmål vi normalt anvender kun består af ét spørgsmål om højest gennemførte uddannelse.

Da vi normalt oplever god overensstemmelse mellem baggrundsinformation og spørgeskemadata, vurderede vi, at det var nødvendigt at få valideret hvilken uddannelse de pågældende respondenter reelt set havde. Derfor geninterviewede vi de respondenter, hvor der var forskel mellem vores baggrundsoplysninger på dem og deres svar i undersøgelsen. Geninterviewet foregik ved at stille respondenterne Danmarks Statistiks standardspørgsmål om uddannelse.

Geninterviewene viste, at når der var forskel mellem Epinions baggrundsdata og svaret på de to uddannelsesspørgsmål gav det oftere et forkert end et rigtigt svar at anvende spørgeskemaets data.

For at sikre undersøgelsens kvalitet er det derfor vores vurdering, at Epinions baggrundsdata, hvor der er spurgt til uddannelse via Danmarks Statistik-spørgsmålet, giver det mest valide resultat. I langt de fleste tilfælde er resultatet det samme som i spørgeskemadata, men nogle steder er de to mål for respondentens uddannelse forskellige – og så giver det det mest rigtige billede at anvende baggrundsdata fra Epinion. Det er derfor Epinions baggrundsdata, der er anvendt som mål for uddannelse i datamaterialet og rapporterne.

AFRAPPORTERING

Undersøgelserne er afrapporteret med henholdsvis seks tabelrapporter 5 en datafil i SPSS samt denne metodebeskrivelse.

Tabelrapporterne

Samtlige tabelrapporter består af frekvenser på alle spørgsmål samt alle spørgsmål sat i relation til baggrundsvariablene køn, alder, uddannelsesniveau (Epinions baggrundsdata), erhverv, ansættelse, husstandsindkomst, urbanisering, rygehistorik, antal personer over 15 år i husstanden samt om der er børn i husstanden.

Nedenstående tabel viser en oversigt over, hvilke tabelrapporter der er leveret for undersøgelsen.

Danskernes Rygevaner 2011	
Samlet rapport med alle respondenter	X
Delrapport for storrygere	X
Delrapport for eks-rygere	X
Delrapport for rygere, der ønsker at stoppe	X
Delrapport for mænd	X
Delrapport for kvinder	X

Yderligere rekodninger i datamaterialet

Hvilket år er du født?			
Navn på oprindelig variabel	Oprindelige kategorier	Navn på rekodet variabel	Nye kategorier
Var7	Fødselsår	Alder	15-19 år
			20-29 år
			30-39 år
			40-49 år
			50-59 år
			60-69 år
			70+ år

Hvilken region er du bosat i?			
Navn på oprindelig variabel	Oprindelige kategorier	Navn på rekodet variabel	Nye kategorier
Var5	Region Hovedstaden	Region	Region Hovedstaden
	Region Sjælland		Region Sjælland
	Region Syddanmark		Region Syddanmark
	Region Midtjylland		Region Midtjylland
	Region Nordjylland		Region Nordjylland
	Udlandet		
	Ved ikke		

Hvad er dit erhverv?			
Navn på oprindelig variabel	Oprindelige kategorier	Navn på rekodet variabel	Nye kategorier
Var104	Arbejder, ufaglært	Erhverv	Arbejder, ufaglært
	Arbejder, faglært		Arbejder, faglært
	Funktionær/tjenestemand (får betaling for overarbejde)		Lavere funktionær
	Funktionær/tjenestemand, højere (med ledelsesansvar)		Højere funktionær
	Selvstændig lahndbruger/gartneri/fiskeri		Selvstændig
	Selvstændig detailhandler/håndværksmester		
	Selvstændig i øvrigt		
	Lærling/elev		Lærling/elev - skoleelev/studerende
	Skoleelev/studerende		Ude af erhverv
	Ude af erhverv (pensionist/efterlønsmodtager og lignende)		
	Hjemmegående		Hjemmegående/medhjælpende ægtefælle
	Medhjælpende ægtefælle		
	Ønsker ikke at oplyse		Ønsker ikke at oplyse

Hvor mange personer på 15 år eller derover bor i din husstand? (Inklusv dig selv)			
Navn på oprindelig variabel	Oprindelige kategorier	Navn på rekodet variabel	Nye kategorier
Var96	1 person	Personer_over_15	1 person
	2 personer		2 personer
	3 personer		3 personer
	4 personer		4 personer eller derover
	5 personer		
	6 personer eller derover		